

nationale staalprijs 2012 | woning hermans

ADRESGEGEVENS:

Peter en Ilse Hermans

Helenusstraat 6

1363VC Almere

COURAGE architecten bna
Veenhuizerweg 207
7325 AL Apeldoorn

t | +31 - (0)55 - 360 55 63
f | +31 - (0)55 - 360 55 62
m | +31 - (0)6 52 06 22 99

u | www.COURAGE.nl
@ | post@courage.nl
© | COURAGE bna

Projectgegevens

Architectenbureau	: COURAGE architecten Veenhuizerweg 207, 7325 AL Apeldoorn 055-360 55 63, post@courage.nl , www.courage.nl
Naam project	: Woning Hermans, Almere
Adres project	: Helenusstraat 6 71363 VC Almere
Architect	: COURAGE architecten
Projectteam	: Lars Courage, Roel Bloemberg
Gemeente	: Niels ten Wolde, dhr. Van Deursen, dhr. Adri Duivesteijn
Jaar oplevering	: december 2011
Aannemer, stad	: Roelofs & Haase, Rijssen
Constructeur, stad	: Bartels Ingenieursbureau, Apeldoorn
Staalconstructie, stad	: Ten Have Metaalwerken, Apeldoorn
Stichtingskosten	: € 300.000,= all in (incl. btw, installaties, grond, leges, honoraria, etc)
Bouwkosten per m2	: ca. € 1000,=/m2 (excl. BTW)
Fotografie	: Ian Beck

...STAAL, ULTIEM (VOOR) LICHT...!

...buren direct binnen 2m zijdelings op je lip, bijna geen tuin, 9m hoog en dan toch vrijstaand...? ...Nou, dan bouw je toch een woning zonder ramen...!

Hoe start je dus met mooiere uitdagingen aan een daglicht-trip dan onder deze voorwaarden? Als architectenburo spelen wij vaak en graag met glas en daglicht, maar deze opgave is in zijn grootte en eenvoud een pareltje.

Peter en Ilse zijn heel bevlogen en bijzondere opdrachtgevers, die samen met hun 'kind en schoothondje' de deense dog 'Kaatje' deze loftwoning bewonen. Het beperkende budget van € 300.000,00 all in vroeg direct vanaf het begin om extra inventiviteit.

De crux achter dit concept ligt in het sluiten van de gevels, ten gunste licht via het dak binnen te halen. Donker van buiten, licht van binnen. Op deze wijze kunnen de bewoners optimaal gebruik maken van daglicht en is zijn privacy maximaal gewaarborgd.

Om het daglicht diep de woning in door te laten dringen zijn een open vloer constructie en weinig sluitende wanden een must. Daar hoort dan ook de juiste opdrachtgever bij....en staal en glas!

De woning bestaat uit een open draagconstructie van warmgewalst staal. De wanden op de 1e en 2e zijn gesloten met hoogwaardig geïsoleerde stalen sandwichpanelen, behalve de straatzijde. Die zijde is voorzien van een 6x6m vlak met translucēt polycarbonaat panelen. Verbluffend is het 'omkeer-effect' van het gevoel van 'gesloten' buiten naar 'open, fris en helder' binnen.

De dichte vloeren bestaan uit een staalplaatbetonvloer op houten liggers, de open vloeren bestaan uit thermisch verzinkte persrooster. Het dak is opgebouwd is samengesteld uit akoestisch geprofileerde en geperforeerde staalplaten. Het daglicht vindt zijn weg via een hele serie te openen Velux elementen langs de wanden.

Vanuit elk 'vertrek' is er zowel horizontaal als mede vertikaal contact mogelijk. De badkamerruimte krijgt indirecte daglichttoetreding via de reflectie van de binnenzijde van de sandwichpanelen door de glazen wanden.

De enige zicht opening in de woning is aan de achterzijde op de begane grond aan de tuinzijde. Hier treffen we de enige glaspui van de woning aan, met brandwerende beglazing in de zijkant.

Het beperkte accumulerend vermogen van de stalen woning in combinatie met de duurzame installatie techniek van snel en langzaam reagerende installaties, leidt tot een verbluffend wooncomfort.

Deze opgave is de som van een intensieve samenwerking van de gehele bouwkolom, beginnend bij de gemeente, via de opdrachtgever, architect, adviseurs, naar de bouwer en diens onderaannemers.

....dit project is een voorbeeld van volledig en onorthodox losgaan met de kracht en stoerheid van daglicht, middels staal en glas in een woning met een zeer beperkt budget... Het kan dus toch!!

Inspirerend opdrachtgeverschap en moedige medewerking van de gemeente Almere in optima forma.

Zonder 'het samen' van opdrachtgever, overheid, architect, adviseurs en de juiste bouwer was deze opgave niet geslaagd.
Hulde en Dank!

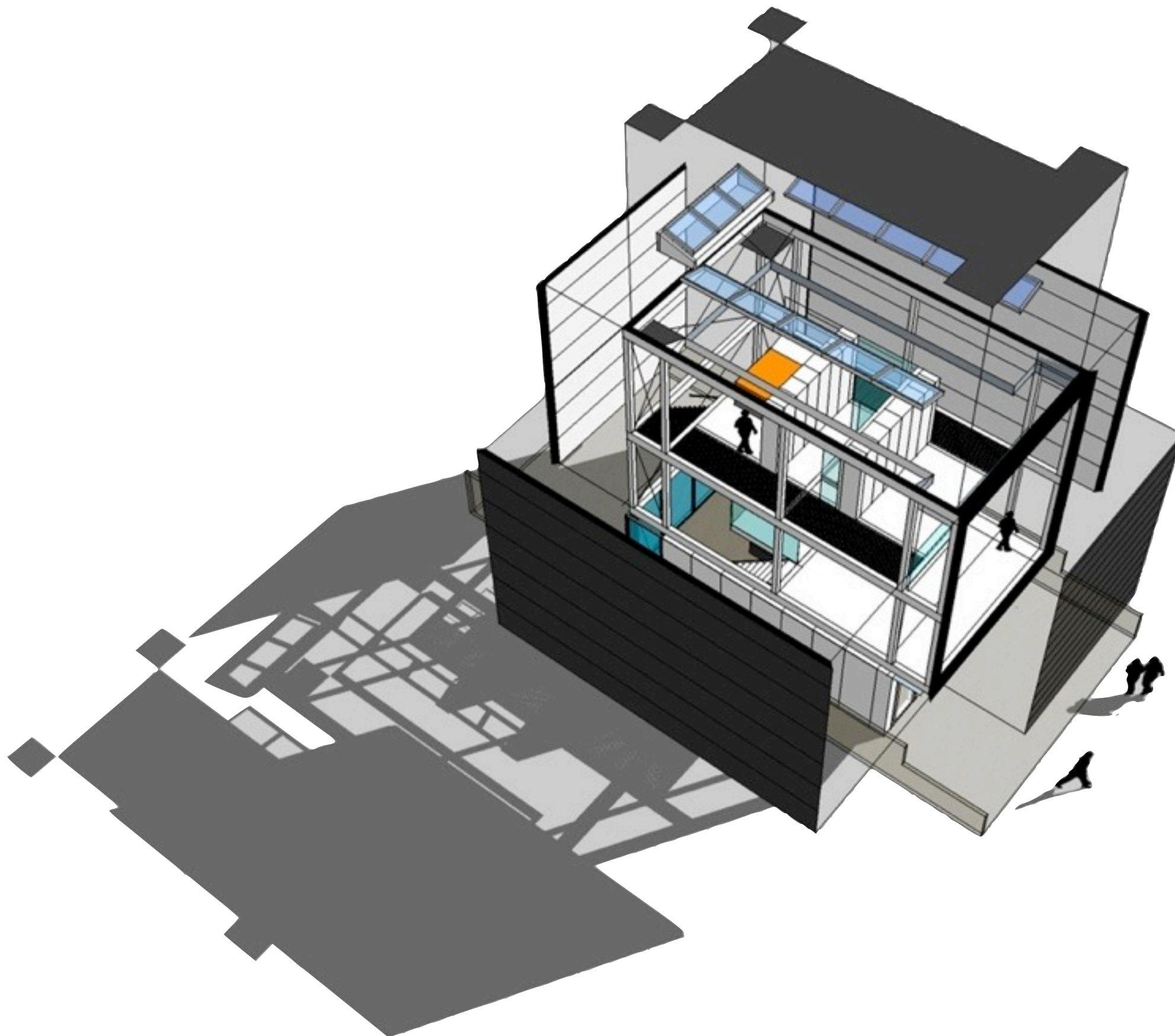
Overige opmerkingen/toevoegingen

Middels het art. 1.5 van §1.3 'Gelijkwaardigheidsbepaling van het bouwbesluit heeft project paden geëffend voor vele toekomstige particuliere initiatiefnemers. Samenwerking tussen architect en gemeente maakten 'onmogelijk -> mogelijk'.

Adri Duivensteijn is met dit project naar de 2e kamer gegaan en heeft hierdoor meer vrijheid bedongen voor de particuliere bouwer in het bouwbesluit. De reden van de vertraging van 1 januari 2012 naar 1 april 2012.

| X-PLODED |

| EXTERIEUR |

| INTERIEUR |

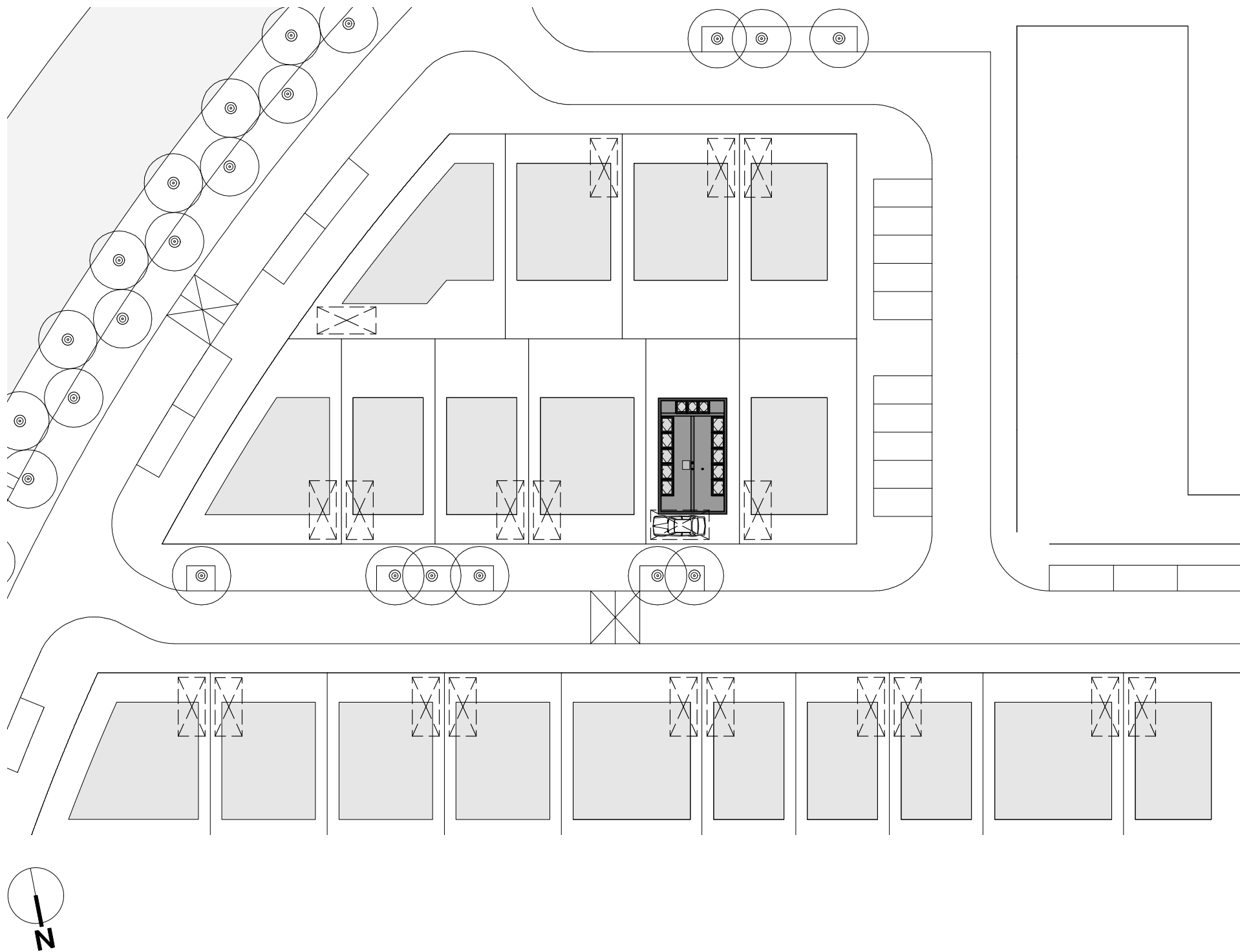

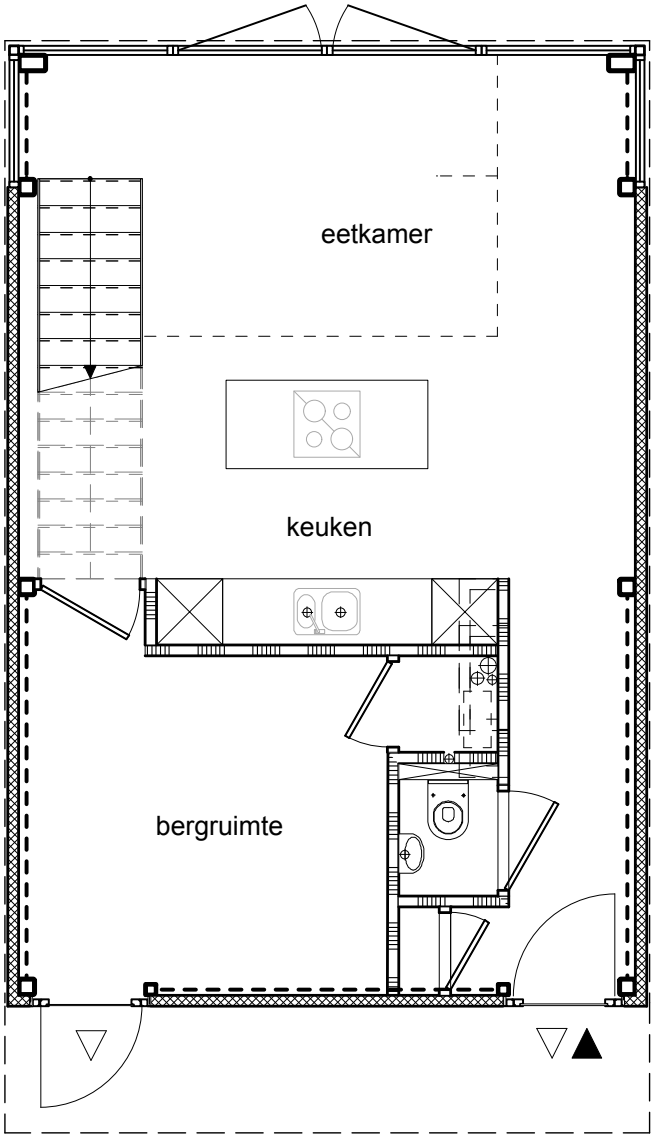

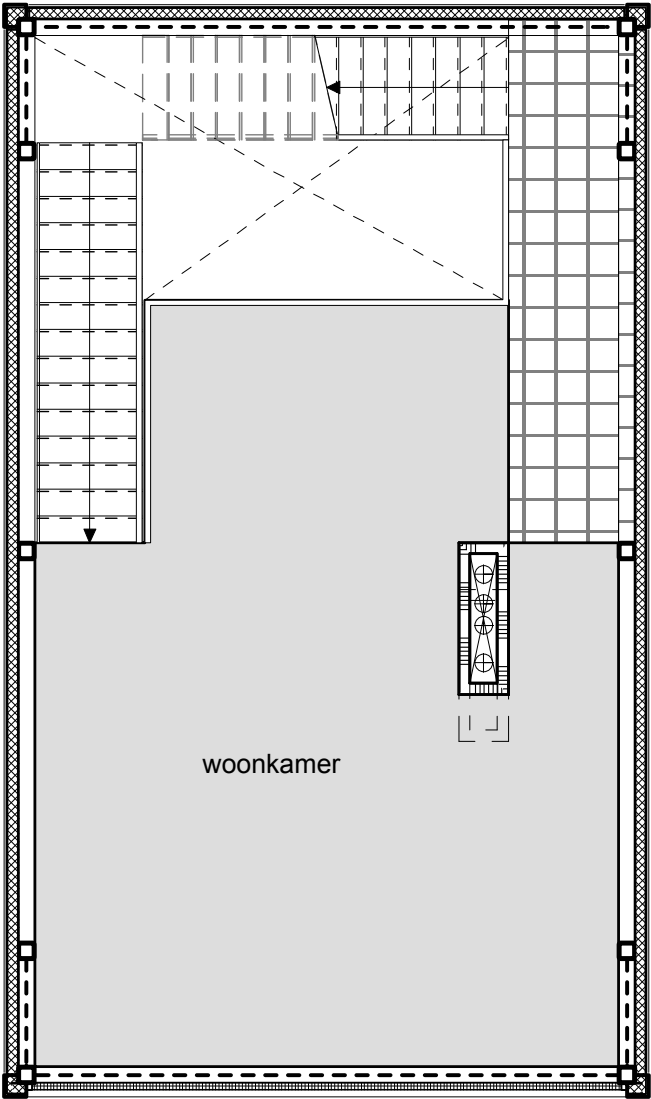
| TEKENINGEN |

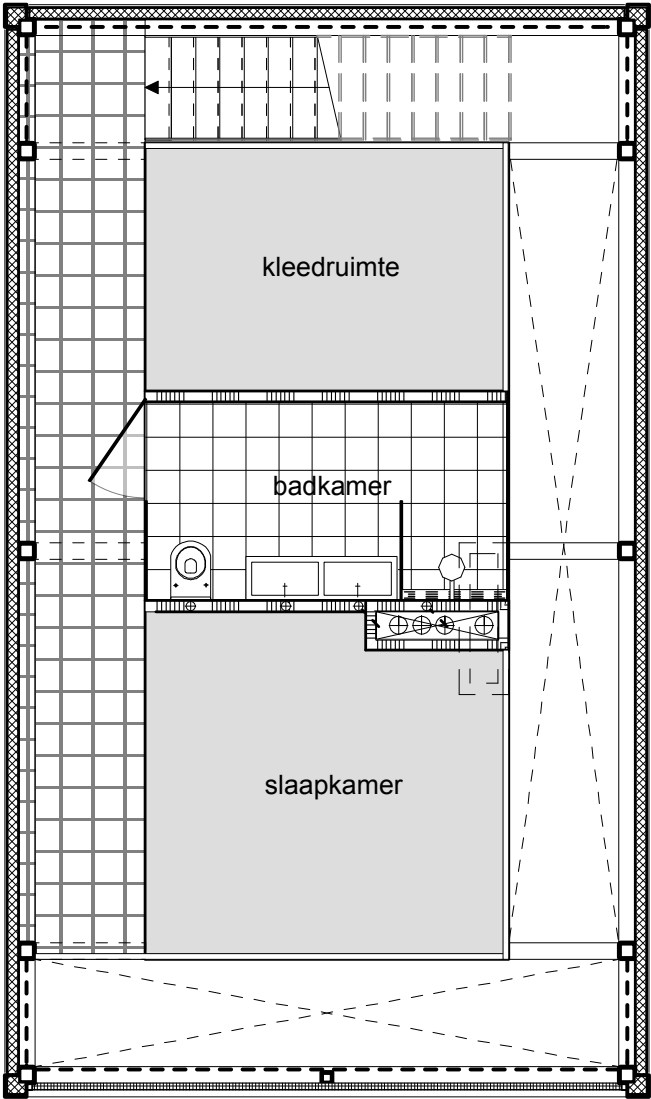

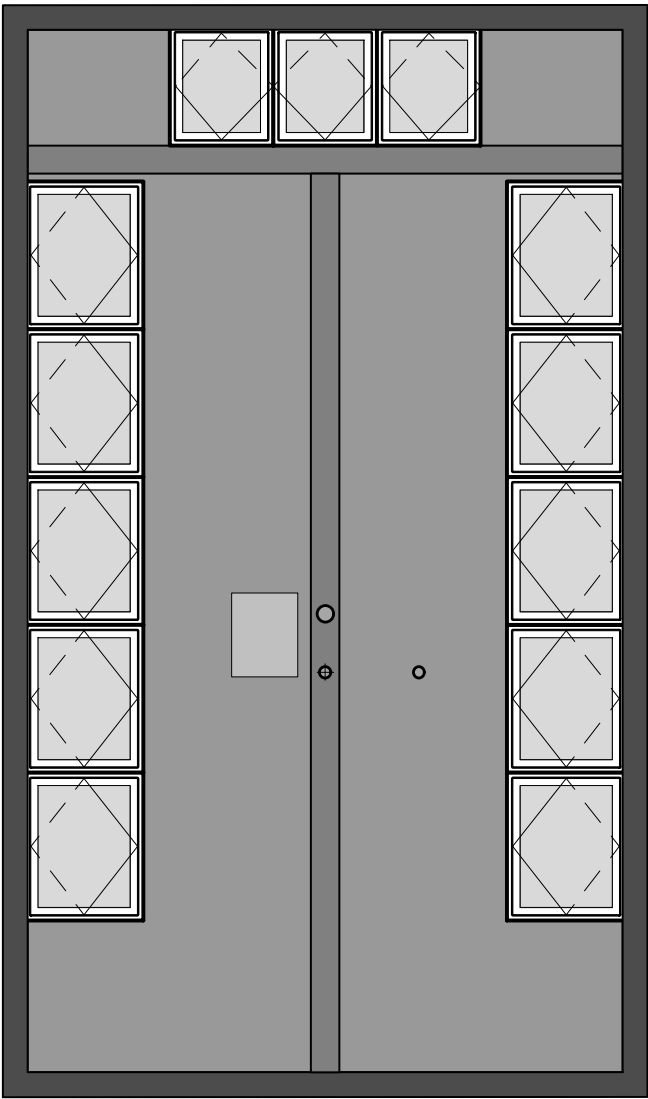
BEGANE GROND

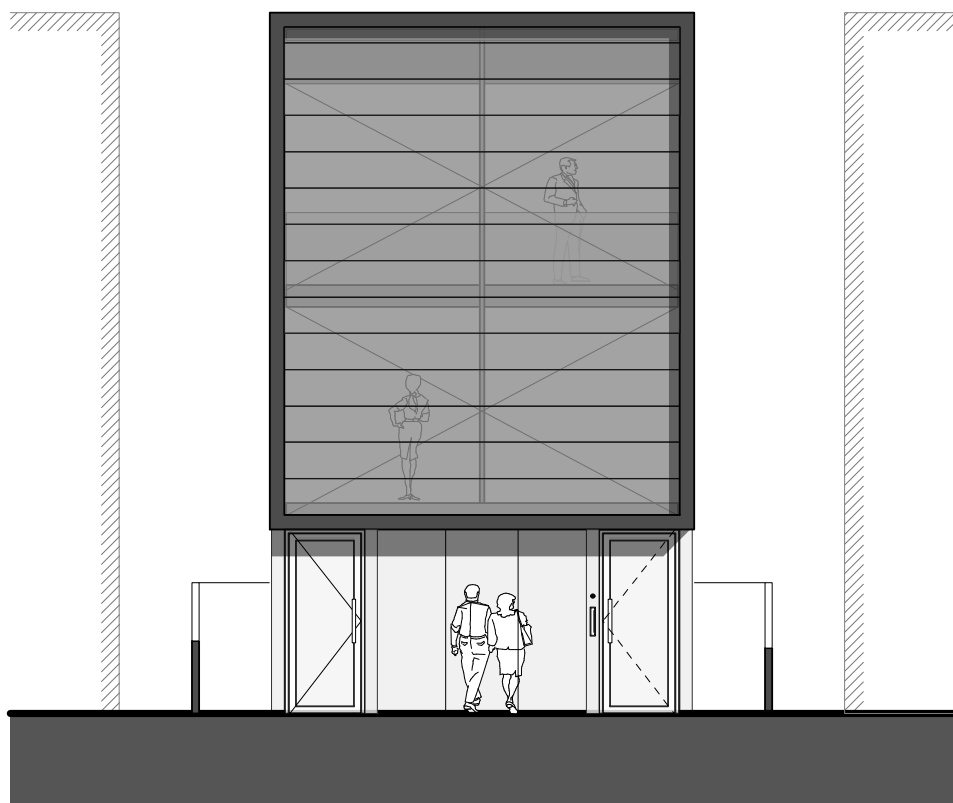
1E VERDIEPING

2E VERDIEPING

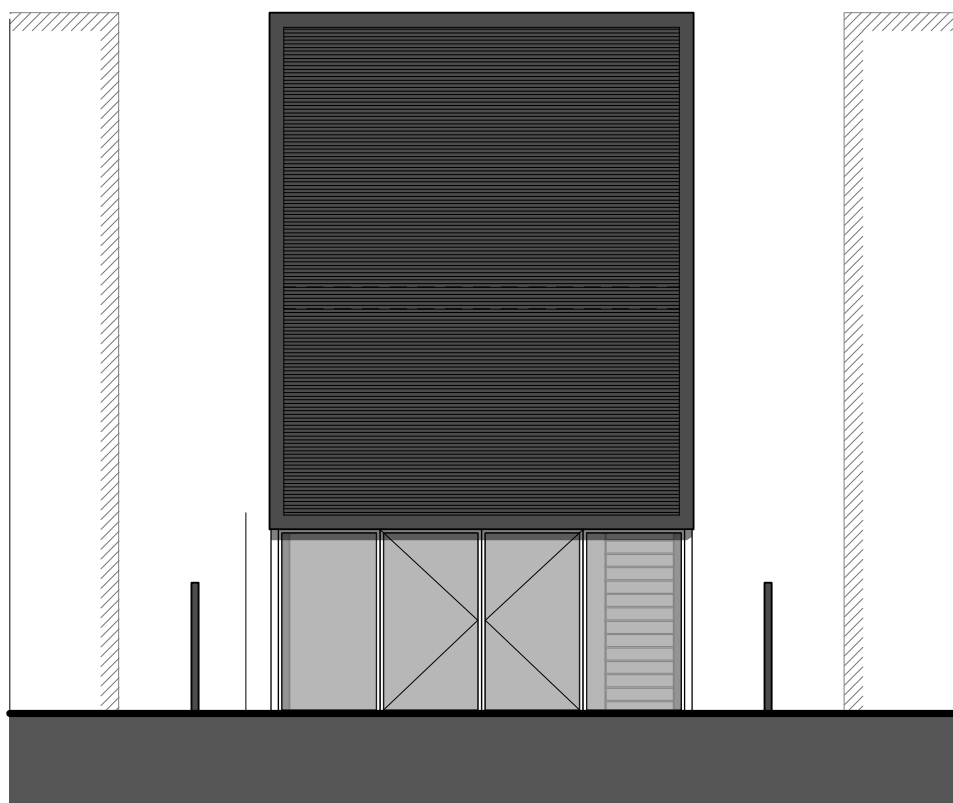
DAK

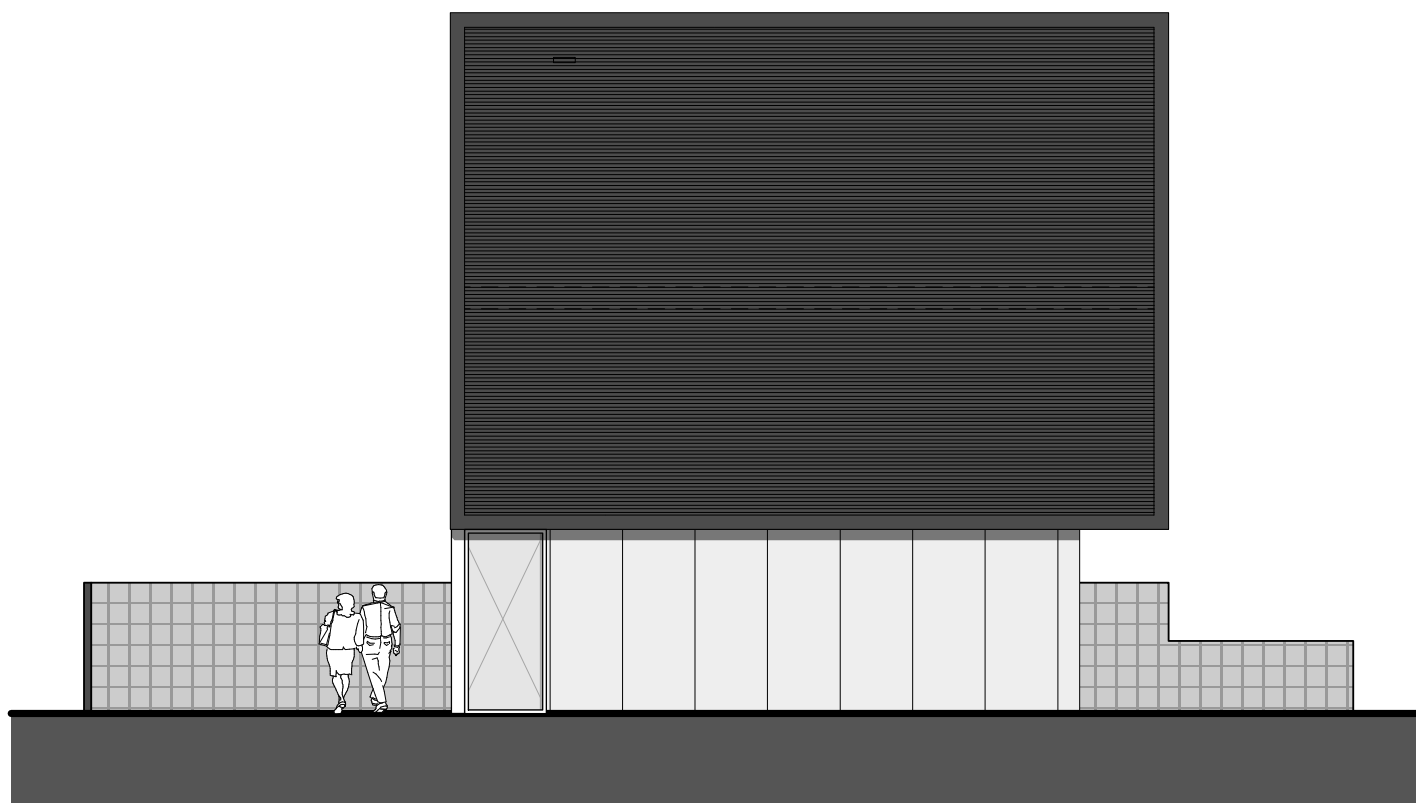
NOORDGEVEL

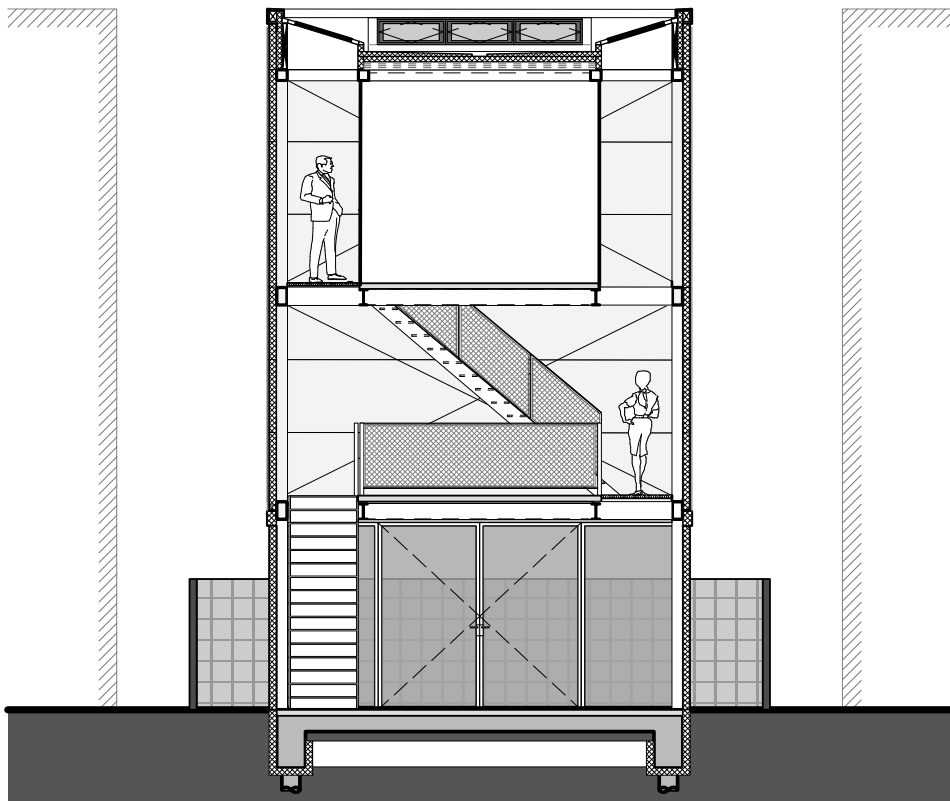
WESTGEVEL

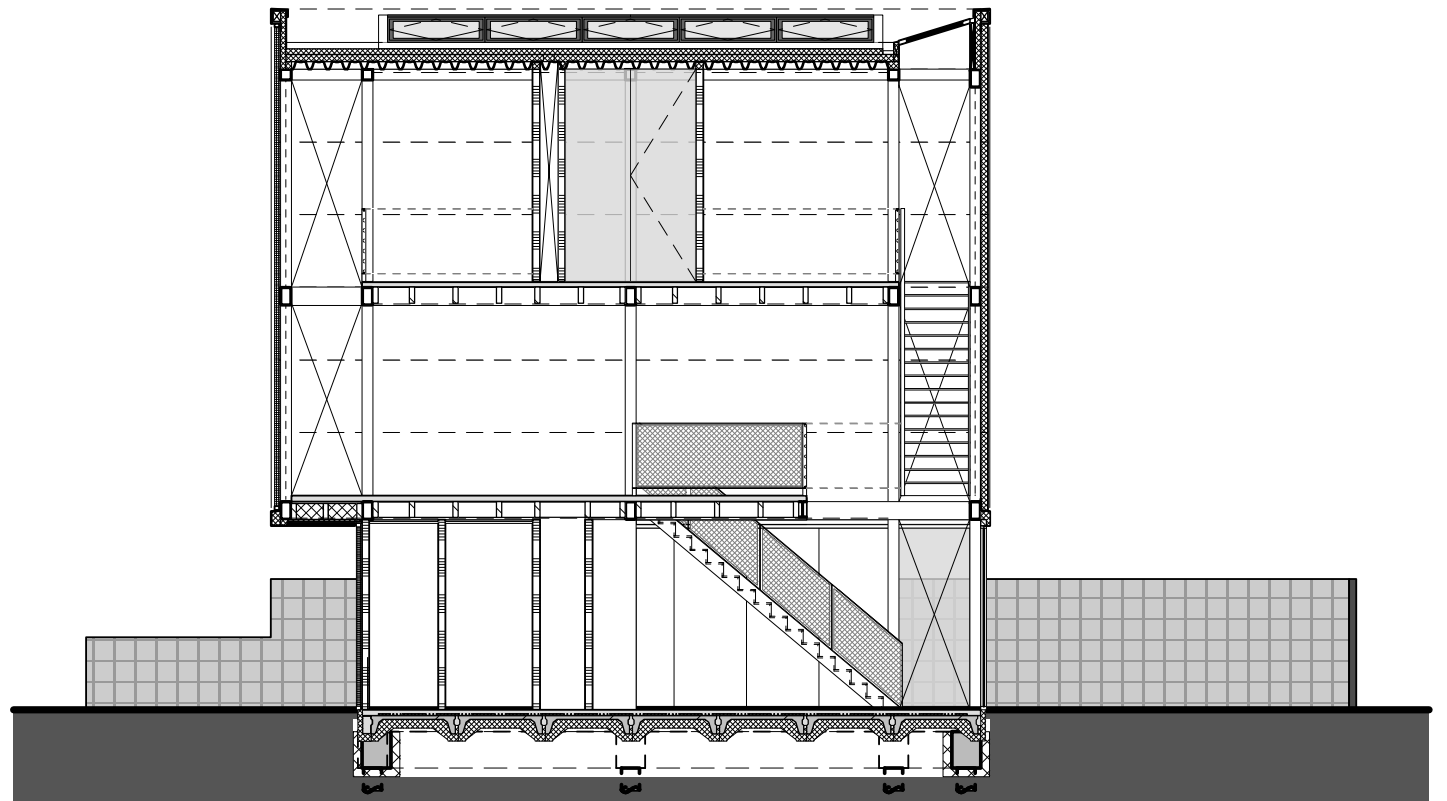
ZUIDGEVEL

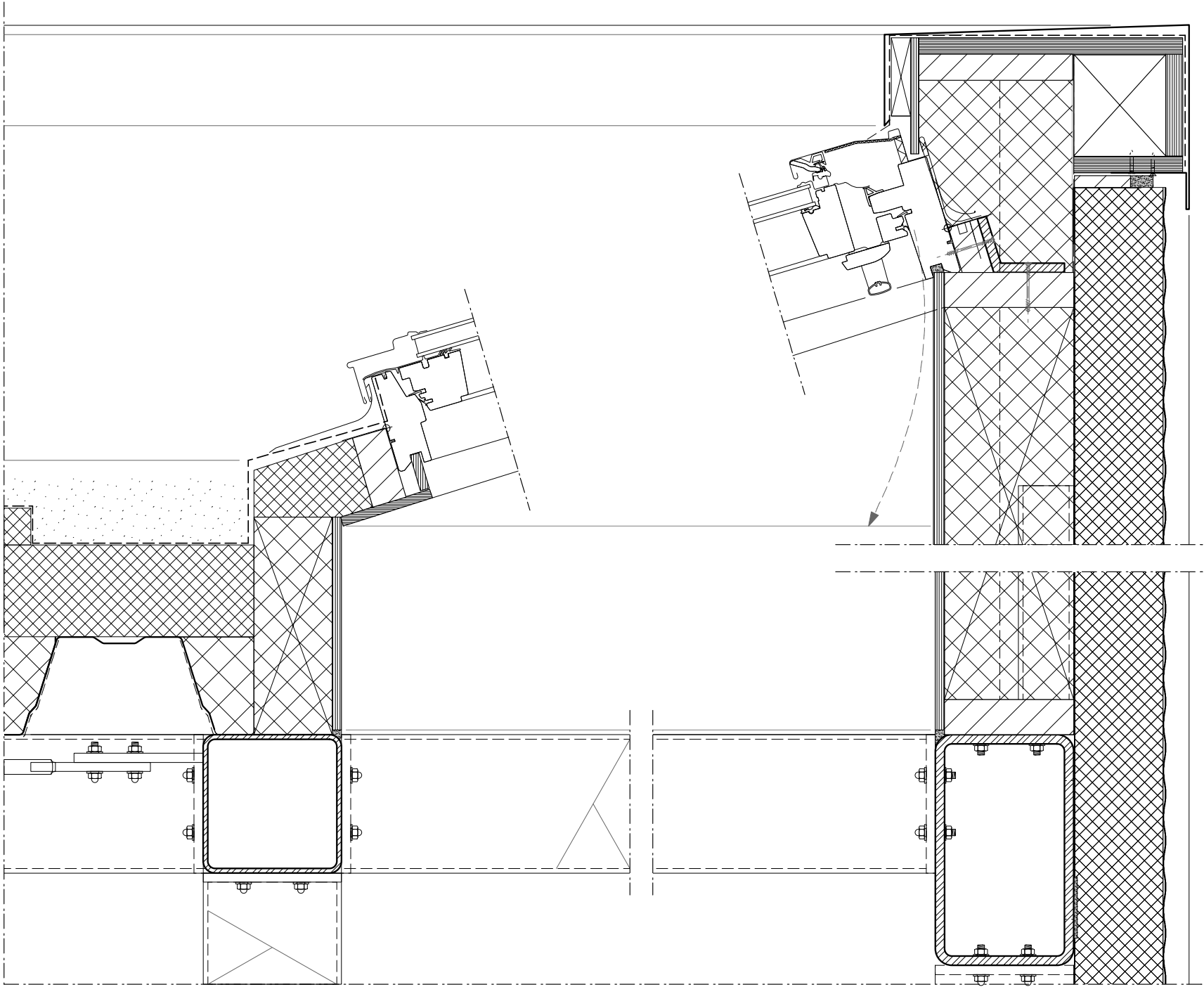
OOSTGEVEL

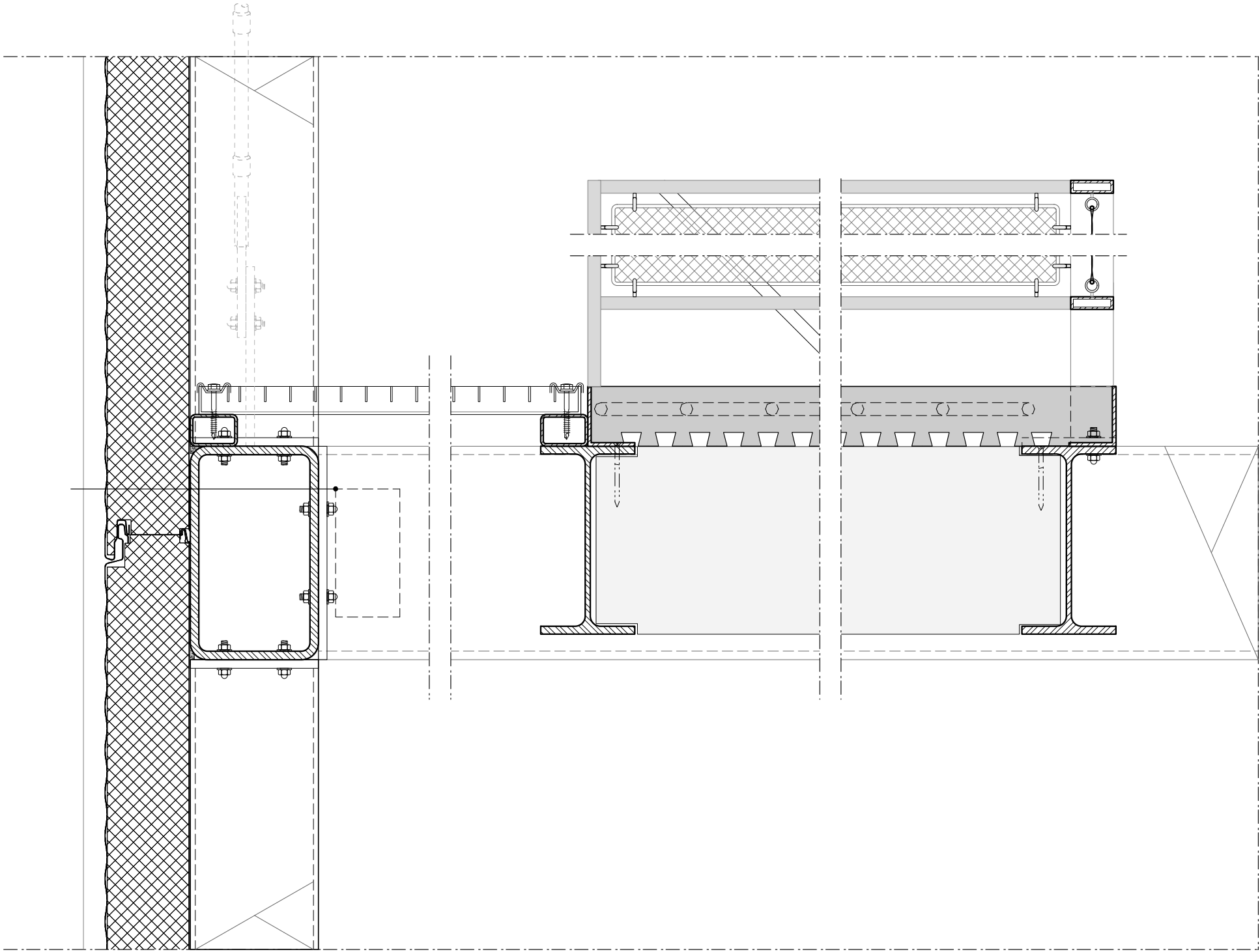
DWARSDOORSNEDE

LANGSDOORSNEDE

DETAIL DAKLICHTEN

DETAIL 2E VERDIEPINGSVLOER

DE VOLKSKRANT
ZATERDAG 13 AUGUSTUS 2011

11

Binnenland

REPORTAGE ALMERE WIL BOUWREGELS VOOR PARTICULIEREN SCHRAPPEN

Wie geen ramen wil op de bovenste etages, kan ze gewoon weglaten

Huizen moeten veilig zijn en een goede constructie hebben, maar verder wil wethouder Duivesteijn de regels uit het Bouwbesluit zoveel mogelijk negeren.

van onze verslaggever
Charlotte Hulstman

ALMERE Almere gaat niet langer alle regels van het Bouwbesluit toetsen en handhaven. Particulieren die zelf hun huis bouwen, krijgen daardoor meer vrijheid. Volgens wethouder Adri Duivesteijn is het onnodig dat aan degenen die hun eigen huis bouwen evenveel regels worden opgelegd als aan ontwikkelaars en corporaties, die grote hoeveelheden huizen voor anderen bouwen. Volgens Duivesteijn kunnen bijvoorbeeld voorschieten voor geluid en afmetingen van deuren en ramen worden versoepeld.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken vindt dat Almere daarmee 'iets te veel op de muziek vooruit loopt'. De VROM-inspectie, belast met handhaving, gaat hierover binnenschermt een streng gesprek voeren met de gemeente. 'Het kabinet is een groot voorstander van minder regels. Het Bouwbesluit regelt de minimale eisen waaraan een woning moet voldoen. Almere moet zich aan de wet houden'.

De woordvoerder wijst erop dat minister Donner (Binnenlandse Zaken) al bezig is het aantal bouwregels terug te brengen. 'Wat Almere doet, kan leiden tot een aantasting van de rechtszekerheid van burgers. Een buurman die een overtredding constateert van het Bouwbesluit zou via de rechter handhaving kunnen afdwingen'.

Onzorg plan

Duivesteijn beklemtoont dat de regels voor veiligheid en constructie wel worden gevolgd. Het gaat Almere voornamelijk om gebruiksvorschriften voor een huis in het Bouwbesluit, die zelfbouwers onnodig zouden belasten.

Tedere particuliere opdrachtgever loopt tegen die bouwvoorschriften aan. Zij moeten evenveel onderzoeken laten doen voor een bescheiden woning als professionele bouwers voor een heel woonblok. In een woning aan de grachtengordel wordt ook niet getoetst of de daglichttoetreding klopt. Laat mensen gewoon bouwen zoals ze dat zelf willen, en bepaal niet voor hem hoe ze dat moeten doen'.

Een van de particuliere opdrachtgevers in Almere die handmatig in boring kwamen met de reggeving is Peter Hermans (54). Hij en zijn partner kozen voor een huis zonder ramen op de bovenste etages. De lichtinval komt van boven. De gravel is deels gemaakt van lichtdoorlatend materiaal. 'Je hebt geen ramen nodig, was het idee', zegt Hermans, die werkzaam is in de filmwereld.

Bureau Coudery uit Apeldoorn ontwierp het opvallende bouwwerk met een staalconstructie. Op de begane grond, van wit materiaal, is wel veel glas gebruikt. Daarop is een zwarte doos geplaatst.

Er staan nog bouwtekeningen om het huis in het Himmerdooortje, waar veel particulieren een huis naar eigen smaak ontwerpen. Ze schrijven van namsak-jarendertigste tot

Een huis zonder ramen op de bovenste etages in Almere, gebouwd in vrijd met de normale bouwvoorschriften. De schematische tekening van boven. 'Je hebt geen ramen nodig', zegt opdrachtgever Peter Hermans.

minigroene, paarde of gele gewoon en ongewoon verongevonden bouwels. Een buurman vindt het huis zonder ramen wel apart. Maar ik zou er zelf niet in willen wonen', zegt hij.

De realisering van het droomhuis van Hermans heeft meer gekost, moet te en tijd gekost 'door die lijst van regels uit de Middelsteven', zoals de eigenaar het verwoordt. 'Het ging ook over futurie zaken als balustrades die kindveilig moeten zijn. Maar

wij hebben geen kinderen.' Ze zijn blij met de steun van Almere voor hun project. In september trekt het stel erin, met hun Dornier-dog.

Maar zijn die regels er niet ook om zelfbouwers te beschermen, bijvoorbeeld om er ervoor te behouden dat ze een huis bouwen dat later overkoopbaar blijft?

Hermans: 'Ik bouw geen huis om te verkopen maar één om nu in te wonen maar mijn smaak. Niemand mag

tuch bepalen hoe je wilt wonen'.

Daar is het SP-Kamerlid Paulus Jansen het niet mee eens. Hij heeft vragen gesteld aan minister Donner over het in zijn ogen onzorgelijke Almere plan. 'Het Bouwbesluit is er om mensen te beschermen die maar één keer in hun leven een huis bouwen. Als amateur kunnen ze vergen een keurder voor breed genoeg te maken, waardoor het buurmanje in een redstoe niet kan binnenschemen'.

'Consummers denken vaak alleen op de korte termijn. Ze ontwerpen hun huis voor hun situatie op dat moment, maar die kan veranderen. Bovendien wordt het huis daardoor minder waard en is het minder goed verkoopbaar. Bijvoorbeeld als je het huis niet op kinderen hebt gebouwd en het niet toegankelijk is voor gehandicapten'.

Wat Doevedans staat is

Hendrik-Jan Doevedans, hoofdveiligheidsdeskundige bij ingenieursbureau DGBH, reikt over 'gevaarlijke situaties' die kunnen ontstaan als het nieuwe Bouwbesluit, aangepast aan de laatste stand van de techniek, in de huidige vorm wordt ingevoerd per 1 januari 2012.

Anderen, onder wie Denker van Valkenburg van adviesbureau L&P/SGHT, denken daarentegen dat de nieuwe reggeving redelijke bouwvoorwaarden is voor de bouwsector.

Wat Doevedans staat is

Experimenten

Directeur Fred Schoorl van de Bond van Nederlandse Architecten (BNA) vindt het goed dat er een Bouwbesluit is. 'De regels zijn toepasbaar en helder. Gebouwen moeten aan minimumeisen voldoen.' Het probleem zit hem in de weinig flexibele manier waarop gemeentelijke ambtenaren het begrip 'grijswaardigheid' in het Bouwbesluit interpreteren. 'Daarmee kunnen ambtenaren toepassing omtrent zaken die niet precies hetzelfde zijn als in het Bouwbesluit omschreven, maar wel hetzelfde effect hebben'.

Om deze reden is Schoorl blij met de actie van Almere. 'Het is goed om met elkaar af te spreken dat er wat experimenteerminste is. Dat niemand gaat roepen: dat mag niet. Ze ontstaan vernieuwingen en komen architecten en opdrachtgevers aan hun trekken. Maar daarvoor heeft het Bouwbesluit niet te worden opgevoerd'.

Kim Harbott/De Morgen

Belgische lelijke-huizensite ten onder aan succes

Dat vrij bouwen tot droom creaties kan leiden, bewees de site ughelgishouers.humbel.com. Vlamming Hannes Couderys verzamelde hierop foto's van afschuwelijke en knaagende Belgische architectuur, voorzien van vlijmscherp commentaar. Maar de site is deze week aan zijn eigen succes ten onder gegaan. 'Ik had elke dag 3.500 bezoekers', zegt Couderys. 'Wien uit Amerika en Engeland, maar de interesse werd een beetje te groot. Een televisieproducer kreeg het in zijn hoofd om de huizen te zoeken en de bewoners om een reactie te vragen. Dat vond ik te ver gaan. Op de site stonden bewust geen adressen, maar ik weet dat ze enkele van die huizen toch wel zouden vinden. Je weet nooit of architecten een schadeloos indienen. Ik ben bekommerd om architectuur en design, maar dat is het mij nu ook weer niet waard.' Uit vrees voor rechtszaken is Couderys nu gestopt met het verzamelen van lelijke huizen.

Dirk Voorhoef, hoofdtear media-recht aan de Ugent, vindt het een verstandig zet van Couderys. Al heeft hij ook weer niet elk huis te verwijderen. 'In principe vallen huizen onder het auteursrecht van de architect', legt hij uit. 'Dat vervalt pas 70 jaar na de dood van de architect. Voor unieke huizen kon het dus inderdaad zijn dat de ontwerper in kwestie zich in zijn eer gekeerd voelde en naar de rechter stapte, maar voor standaardontwerpen met een deur en twee vensters kan dat niet: er is niemand die daar het auteursrecht voor kan claimen. De eigenaars kunnen sowieso geen klacht indienen.' Couderys heeft het commentaar van de hoofdtear ter harte genomen. Op ughelgishouers.humbel.com zijn nu enkel nog foto's te zien van 'vrij unieke' staalrijen wansmaak. Geïnteresseerden die anders dan Couderys niet bang zijn voor juridisch gedoe en de site willen voortzetten, roept hij op contact op te nemen.

Kim Harbott/De Morgen

Nieuw Bouwbesluit kan voor gevaarlijke situaties zorgen

Versoepeling verbouwregels

door THijs WARTENBERGH

AMSTERDAM - Het Bouwbesluit is een verzameling bouwtechnische voorschriften waaraan alle bouwwerken in Nederland, zoals woningen, kantoren, winkels, ziekenhuizen etc. minimaal moeten voldoen. Het Bouwbesluit wordt als zeer complex ervaren door de grote hoeveelheid bouwregels. In het nieuwe Bouwbesluit worden de verbouwregels versoepeld. Partijen die dat toepassen staan recht tegenover tegenstanders van die versoepeling. De messen worden geslepen.

Hendrik-Jan Doevedans, hoofdveiligheidsdeskundige bij ingenieursbureau DGBH, reikt over 'gevaarlijke situaties' die kunnen ontstaan als het nieuwe Bouwbesluit, aangepast aan de laatste stand van de techniek, in de huidige vorm wordt ingevoerd per 1 januari 2012.

Anderen, onder wie Denker van Valkenburg van adviesbureau L&P/SGHT, denken daarentegen dat de nieuwe reggeving redelijke bouwvoorwaarden is voor de bouwsector.

Wat Doevedans staat is

Experimenten

Directeur Fred Schoorl van de Bond van Nederlandse Architecten (BNA) vindt het goed dat er een Bouwbesluit is. 'De regels zijn toepasbaar en helder. Gebouwen moeten aan minimumeisen voldoen.' Het probleem zit hem in de weinig flexibele manier waarop gemeentelijke ambtenaren het begrip 'grijswaardigheid' in het Bouwbesluit interpreteren. 'Daarmee kunnen ambtenaren toepassing omtrent zaken die niet precies hetzelfde zijn als in het Bouwbesluit omschreven, maar wel hetzelfde effect hebben'.

Om deze reden is Schoorl blij met de actie van Almere. 'Het is goed om met elkaar af te spreken dat er wat experimenteerminste is. Dat niemand gaat roepen: dat mag niet. Ze ontstaan vernieuwingen en komen architecten en opdrachtgevers aan hun trekken. Maar daarvoor heeft het Bouwbesluit niet te worden opgevoerd'.

Kim Harbott/De Morgen

De woning in Almere Poort, een van de bovenste verdiepingen. FOTO: BOB FRIEDLANDER

dat de verbouwregels met ingang van volgend jaar worden versoepeld. Stel dat een kantoorgebouw wordt aange-

boord tot studentenwoningen. 'Je kunt tussen de woningen dan in principe wandjes, plasters. Deze dienen te voldoen aan de eisen van de bestaande bouw, oude regels dus, uit een periode dat er over geluidsvervalst en brandveiligheid via brandmelders nog weinig tot niets

was vastgelegd. Zo'n verbouwing voldoet dus niet aan wat nu wenselijk wordt geacht qua woongenot'.

Volgens Van Valkenburg moet er tot nu toe bij een ingrijpende verbouwing voldaan worden aan alle eisen voor nieuwbouw. In het nieuwe Bouwbesluit wordt aangegeven wat niet per se aan die nieuwbouweisen hoeft te voldoen. 'Een prima standpunt, want de eisen van de bestaande bouw zijn heel niet slecht. Dat zou betekenen dat alles wat in het verleden gebouwd is onveilig zou zijn', reuert hij.

Voldoen aan nieuwbouweisen, wat betreft geluidsoverbrenging en energie bijvoorbeeld, maakt een verbouwing extra duur, voegt hij eraan toe. 'Dat merk ik bij veel van mijn klanten. Die klagen daarover. Ik ben, ook vanuit dit standpunt, blij met de nieuwe regels'.

Sander Pasterkamp van de

TU Delft, gespecialiseerd in constructieve veiligheid, vindt het niet zo vreemd dat je bij verbouwen niet altijd aan nieuwbouweisen hoeft tege-

moet te komen. 'Vergelijk het met een kapotte auto', zegt hij. 'Voor een nieuwe wagen zul je meer reparatiekosten willen maken dan voor een die 20 jaar oud is. De wetgever laat deze vraag daarom over aan de eigenaar, met als ondergrens het minimaal vereiste veiligheidsniveau van de mensen in het pand: de eisen voor bestaande bouw. Zoals ook een oude auto in ieder geval door de APK moet kunnen'.

Van Valkenburg gelooft niet dat opdrachtgevers er - bij versoepeling van regels - de kanten af zullen lopen, iets waar Jack de Leeuw, directeur van Stichting Bouw Research, bang voor is. 'Onzin', aldus Van Valkenburg. 'In dat geval worden verbouwde appartementen onverkooptbaar of onverhuurbaar. Daar zal een investeerder wel voor waken'.

Wat Doevedans staat is

Experimenten

Directeur Fred Schoorl van de Bond van Nederlandse Architecten (BNA) vindt het goed dat er een Bouwbesluit is. 'De regels zijn toepasbaar en helder. Gebouwen moeten aan minimumeisen voldoen.' Het probleem zit hem in de weinig flexibele manier waarop gemeentelijke ambtenaren het begrip 'grijswaardigheid' in het Bouwbesluit interpreteren. 'Daarmee kunnen ambtenaren toepassing omtrent zaken die niet precies hetzelfde zijn als in het Bouwbesluit omschreven, maar wel hetzelfde effect hebben'.

Om deze reden is Schoorl blij met de actie van Almere. 'Het is goed om met elkaar af te spreken dat er wat experimenteerminste is. Dat niemand gaat roepen: dat mag niet. Ze ontstaan vernieuwingen en komen architecten en opdrachtgevers aan hun trekken. Maar daarvoor heeft het Bouwbesluit niet te worden opgevoerd'.

Kim Harbott/De Morgen

Experimenten

Directeur Fred Schoorl van de Bond van Nederlandse Architecten (BNA) vindt het goed dat er een Bouwbesluit is. 'De regels zijn toepasbaar en helder. Gebouwen moeten aan minimumeisen voldoen.' Het probleem zit hem in de weinig flexibele manier waarop gemeentelijke ambtenaren het begrip 'grijswaardigheid' in het Bouwbesluit interpreteren. 'Daarmee kunnen ambtenaren toepassing omtrent zaken die niet precies hetzelfde zijn als in het Bouwbesluit omschreven, maar wel hetzelfde effect hebben'.

Om deze reden is Schoorl blij met de actie van Almere. 'Het is goed om met elkaar af te spreken dat er wat experimenteerminste is. Dat niemand gaat roepen: dat mag niet. Ze ontstaan vernieuwingen en komen architecten en opdrachtgevers aan hun trekken. Maar daarvoor heeft het Bouwbesluit niet te worden opgevoerd'.

Kim Harbott/De Morgen

Experimenten

Directeur Fred Schoorl van de Bond van Nederlandse Architecten (BNA) vindt het goed dat er een Bouwbesluit is. 'De regels zijn toepasbaar en helder. Gebouwen moeten aan minimumeisen voldoen.' Het probleem zit hem in de weinig flexibele manier waarop gemeentelijke ambtenaren het begrip 'grijswaardigheid' in het Bouwbesluit interpreteren. 'Daarmee kunnen ambtenaren toepassing omtrent zaken die niet precies hetzelfde zijn als in het Bouwbesluit omschreven, maar wel hetzelfde effect hebben'.

Kim Harbott/De Morgen